

ASKING FOR FORGIVENESS

Rav Da'vid Sperling

Shalom,

We are going to focus on the timely *mitzvah* of asking for forgiveness.

a) Learn source #1.

This is the *Mishna* from *Yoma* chapter 8 *Mishna* 9.

The *Mishna* makes a distinction between sins between man and G-d, to those between man and man. How is that learnt from the verse in *Vayikrah*?

The *Mishna* states "...אין יום הכיפורים מכפר" – if one did not appease their fellow man, would Yom Kippur atone for their sins against G-d (like breaking Shabbat)? [Note: there are two ways to read the *Mishna*, each will give a different answer].

b) Learn source #2

This is the *Tur* (*Orach Chaim*, 607) on the laws of Yom Kippur.

What reason does the *Tur* give for having to beg forgiveness especially before Yom Kippur?

c) Learn source #3

This is the *Mishna Brurah* (607, 1).

He gives a different reason why we need to beg forgiveness especially before Yom Kippur – what is it?

Make sure you see a difference between the *Tur* and the *Mishna Brurah*, because the rest of learning will be focusing on these two reasons, and the differences between them. (If you didn't get it – or want to check, go ahead and read the first three paragraphs of my summary).

d) Learn source #4

This is the *Gemara* from *Yoma* 87a.

[* extra work for the ambitious – learn the *Shulchan Aruch* in source #5 and see how many laws there are taken directly from our *Gemara* (#4)]

e) Let us examine some differences between the approaches of the *Tur* to that of the *Mishna Brurah*. What would each say about the following cases?

1) I did not sin at all, but my fellow is non-the-less angry at me – do I need to ask forgiveness? See the second answer of the *Sefat Emet* on his commentary to the *Gemara* we saw in source #4 (source #6)

2) What if I know the person I sinned against has forgiven me – for example my spouse on Erev Yom Kippur. Do I still need to ask for forgiveness? See the *Ben Ish Chai* (source #7).

3) I spoke *lashon ha'rah* about my fellow, but they don't know that I was the source of the gossip – if I ask forgiveness from them they will now be angry with me. Do I still need to ask? – See the *Chafetz Chaim* (source #8) and compare with Rav Israel Salant (in source #9). Remember to try and relate this to the argument between the *Tur* and the *Mishna Brurah*.

4) Can I send a friend to ask for forgiveness in my stead? See the *Mishna Brurah* (source #10)

f) Now you can turn to my summary, and we can compare notes!

1. תלמוד בבלי מסכת יומא דף פה עמוד ב

עבירות שבין אדם למקום - יום הכפורים מכפר. עבירות שבין אדם לחבירו - אין יום הכפורים מכפר, עד שירצה את חבירו. דרש רבי אלעזר בן עזריה: +ויקרא טז+ מכל חטאתיכם לפני ה' תטהרו עבירות שבין אדם למקום - יום הכפורים מכפר, עבירות שבין אדם לחבירו - אין יום הכפורים מכפר, עד שירצה את חבירו.

2. טור אורח חיים סימן תרו

ויתן כל אדם אל לבו בערב יום הכפורים לפייס לכל מי שפשע כנגדו דעבירות שבין אדם למקום יום הכיפורים מכפר ושבין אדם לחבירו אין יום הכפורים מכפר עד שיפייסנו ואפילו לא הקניטו אלא בדברים צריך לפייסו וצריך לילך לו ואם אינו מתפייס בראשונה יחזור וילך לו פ"ב וגי' ובכל פעם יקח ג' שיפייסנו שימחול לו ואם אינו מתפייס בגי"פ אינו צריך לפייסו עוד וה"מ לחבירו אבל לרבו צריך להרבות עליו רעים עד שיתפייס ואם מת מביא עשרה בני אדם ומעמידם על קברו ואומר חטאתי לאלהי ישראל ולפלוגי זה שפשעתי לו ועושין כן כדי שיהא לב כל ישראל שלם כל אחד עם חבירו ולא יהיה מקום לשטן לקטרג עליהם והכי איתא בפרק ט"ו מפרקי ר"א ראה סמאל שלא נמצא חטא בישראל ביום הכפורים ואומר רבון העולם יש לך עם אחד בארץ כמלאכי השרת מה מלאכי השרת יחיפי רגל אף ישראל יחיפי רגל ביה"כ מה מלאכי השרת אין להם קפיצה אף ישראל אין להם קפיצה עומדין על רגליהם ביום הכפורים מה מלאכי השרת נקיים מכל חטא כך ישראל נקיים מכל חטא מה מה"ש שלום ביניהם כך ישראל ביום הכפורים והקב"ה שומע עדותן מן המקטרגין ומכפר עליהם:

3. משנה ברורה סימן תרו ס"ק א

והנה אע"פ שגם בשאר ימות השנה מחוייב לפייס למי שפשע כנגדו מ"מ אם אין לו פנאי הוא ממתין לפייסו על יום אחר אבל בעיוה"כ מחוייב לתקן הכל כדי שיטהר מכל עונותיו כדכתיב כי ביום הזה יכפר עליכם מכל חטאתיכם וגו'

4. תלמוד בבלי מסכת יומא דף פז עמוד א

רב הוה פסיק סידרא קמיה דרבי, אתא רבי חייא - הדר לרישא, עייל בר קפרא - הדר לרישא. אתא רבי שמעון ברבי - הדר לרישא. אתא רבי חנינא בר' חמא, אמר: כולי האי נהדר וניזיל? לא הדר. איקפיד רבי חנינא, אזל רב לגביה תליסר מעלי יומי דכפורי, ולא איפייס. והיכי עביד הכי? והאמר רבי יוסי בר חנינא: כל המבקש מטו מחבירו אל יבקש ממנו יותר משלש פעמים! - רב שאני. - ורבי חנינא היכי עביד הכי? והאמר רבא: כל המעביר על מדותיו - מעבירין לו על כל פשעיו! - אלא, רבי חנינא חלמא חזי ליה לרב דזקפווהו בדיקלא, וגמירי דכל דזקפווהו בדיקלא רישא הוי. אמר: שמע מינה בעי למעבד רשותא. ולא איפייס, כי היכי דליזיל ולגמר אורייתא בבבל.

5. שולחן ערוך אורח חיים סימן תרו

עבירות שבין אדם לחבירו אין יום הכיפורים מכפר עד שיפייסנו; אפילו לא הקניטו אלא בדברים, צריך לפייסו; ואם אינו מתפייס בראשונה, יחזור וילך פעם שנייה ושלישית, ובכל פעם יקח עמו שלשה אנשים, ואם אינו מתפייס בשלשה פעמים אינו זקוק לו. (מיהו יאמר אח"כ לפני י' שבקש ממנו מחילה) (מרדכי דיומא ומהרי"ל); ואם הוא רבו, צריך לילך לו כמה פעמים עד שיתפייס. הגה: והמוחל לא יהיה אכזרי מלמחול (מהרי"ל), אם לא שמכוון לטובת המבקש מחילה (גמרא דיומא); ואם הוציא עליו שם רע, אינו צריך למחול לו. (מרדכי וסמ"ג והגה"מ פ"ב מהלכות תשובה ומהרי"ו).

6. שפת אמת מסכת יומא דף פז עמוד ב

בגמ' איקפד ר"ח אזיל רב לגבי כו' הא דהקפיד ר"ח אע"ג שלא הי' מחויב לחזור בשבילו, אך לפי שהחזיר לאחרים החזיר ועבורו לא החזיר הוי בזיון, א"נ אף שלא הי' כדין מה שהקפיד אזיל רב לפייסו, דהא משמע דביוה"כ איכא קפידא שיתפייס א' עם חברו ואין נפקותא אם הצדק עמו במה שמקפיד עליו או לא מ"מ צריכין להתפייס:

7. בן איש חי (פרשת וילך אות ו)

שחיוב גדול מוטל על כל אדם לבקש מחילה בערב יה"כ מאביו ואמו. ועל כל מה שחטא להם ופגע בכבודם, ומי שאינו עושה כן נקרא חוטא, ומזלזל בכבוד אביו ואמו, שאם בין אדם לחברו חייבו חז"ל לבקש מחילה קודם יה"כ, כל שכן מאביו ואמו שכמעט אין אדם ניצול מחטא זה בכל יום. ומכל מקום אם הבן שוטה ולא ביקש מהם מחילה, או שהיה אנוס, ימחול לו שלו בפניו, שיאמרו בפיהם בפירוש, הרי אנו מוחלים לבבנו פלוני על כל מה שחטא לנו במשך כל ימות השנה ולא יענש חס ושלום בסיבתינו. וכן הבעל והאשה ימחול זה לזה על כל אשר חטאו אחד כלפי השני במשך כל השנה ודברו בכעסים דברים אשר לא כן. וכן כל תלמיד שיש לו רב בעירו יבקש ממנו מחילה קודם יה"כ.

8. חפץ חיים – כלל ד, יב

אבל אם חברו נתגנה על ידי זה בעיני השומעים ונסבב לו על ידי זה הזק בגופו או בממונו או שהצר לו על ידי זה, הרי הוא ככל עונות שבין אדם לחברו שאפילו יום-הכפורים ויום המיתה אין מכפר עד שירצה את חברו, על כן צריך לבקש מחילה מחברו על זה. וכשיתפייס וימחל לו, לא נשאר עליו כי אם העון דבין אדם למקום, ויעשה כנ"ל. ואפילו אם חברו אינו יודע עדין כלל מזה, צריך לגלות לו מה שעשה נגדו שלא כדין ולבקש ממנו מחילה על זה, כיון שהוא יודע שעל ידו נסבב לו דבר זה.

9. ספר תנועת המוסר – הרב דב כ"ץ

לדעת רבי ישראל מסלנט, אם אדם חטא ודיבר לה"ר או רכילות על חברו בצנעא, אין לו רשות בגלל טובתו האישית להדאיב את לב חברו ולחסד את עצמו על חשבון צערו של הזולת. ולכן לא יגלה לו את מה שסיפר עליו וניבל את שמו.

10. משנה ברורה סימן תרו ס"ק ב

ונכון שילך בעצמו אליו ולא ישלח תחלה אמצעי שירצה לקבל פיוסים ואם קשה עליו לילך בעצמו תחלה או שיודע שיותר קרוב הפיוס ע"י איש אמצעי שיתווך ביניהם יכול לעשות ע"י אמצעי:

Summary

The *mitzvah* of asking forgiveness on Erev Yom Kippur for sins we committed against our fellow man is a serious one. It is a real *Halacha* in the *Shulchan Aruch* (source #5), and based on the *Mishna* in *Yoma* (source #1). In fact some commentators read the *Mishna* as saying that if one does not appease their fellow man, Yom Kippur does not atone for **any** sins, even for those solely against G-d (that is " עבירות שבין אדם לחבירו - אין יום הכפורים מכפר, עד שירצה את חבירו" – Yom Kippur does NOT ATONE i.e. at all). Others though are less harsh in their reading of the *Mishna* and understand that Yom Kippur will atone for man-G-d sins always, but the man-man sins are dependent on appeasement from one's fellow. But in any case, all agree that one is obligated to beg forgiveness.

Why is this *mitzvah*, to beg for forgiveness, needed before Yom Kippur? The *Tur* (source #2) quotes a *Midrash* that explains that all the Jewish people need to be united on Yom Kippur to receive a good judgment. If we have not asked for forgiveness then there will still be animosity between us, that will provide cause for the "prosecuting angel" to lay claim against us.

The *Mishna Brurah* (source #3), on the other hand states that we need to ask for forgiveness in order to atone for our sins. Without asking for forgiveness from my fellow I still have the outstanding sin "on my record". Only by receiving forgiveness from the one to whom I wronged can I obtain absolution from my crime – something that is needed before I can be judged favorably for the next year by G-d.

These two different reasons give rise to different answers to the questions we posed:

1) I did not sin at all, but my fellow is non-the-less angry with me – do I need to ask forgiveness?

According to the *Tur*, I still need to ask for forgiveness in order to create peace between us. This is what Rav did when he asked for forgiveness from *Rav Chisdah* (source #4), even though he had done nothing wrong! (According to the *Sefat Emet* in source #6, in his second answer there).

But according to the *Mishna Brurah*, I have no sin to absolve, and so no need to beg forgiveness.

2) What if I know the person I sinned against has forgiven me – for example my spouse on Erev Yom Kippur. Do I still need to ask for forgiveness?

The *Ben Ish Hai* (source #7) writes very powerfully on the need to ask for forgiveness from those closest to us. Even though it seems clear that on Erev Yom Kippur every parent and spouse will obviously forgive his or her loved ones. So, it would seem that according to the *Tur* there would be no need to ask for forgiveness. After all, the idea of asking for forgiveness is only to create a peace and unity – but that already exists.

The *Mishna Brurah*, on the other hand, might well say that one non-the-less needs to ask for forgiveness. I sinned against my spouse, and as part of the process of *teshuvah*, in order to remove the stain of sin from myself; I am obligated to go through the process of begging forgiveness. That process, of admitting my guilt, to myself and to the other, and of lowering myself by asking for forgiveness, itself is part of what removes my sin. So, even if I know that my spouse forgives me, I still must ask for forgiveness to remove my sin.

3) I spoke *lashon ha'rah* about my fellow, but they don't know that I was the source of the gossip – if I ask forgiveness from them they will now be angry with me. Do I still need to ask?

This famous question highlights for us the question at hand. Do I ask for forgiveness to create peace (according to the *Tur*) or to absolve my sin (according to the *Mishna Brurah*)? If the latter, then even though I know my asking for forgiveness for speaking *lashon ha'rah* will cause enmity between us, I must still ask. The *Chafetz Chaim* (source #8) rules one must ask for forgiveness. (NB: The *Chafetz Chaim* is the *Mishna Brurah*!).

But if the former is true, then I must not ask for forgiveness, as it will only cause less peace and unity. And thus rules Rav Salant (source #9), as is fitting for the founder of the *Mussar* movement.

[A practical conclusion – never, ever, speak *lashon ha'rah* about someone. You don't want to be in this Halachic dilemma!!]

4) Can I send a friend to ask for forgiveness in my stead?

According to the *Tur*, if a messenger can attain peace on the same level, it would be fine to send them in my place. But, according to the *Mishna Brurah*, it could be, again, that one needs to undergo the process of asking forgiveness in order to remove the sin. Interestingly, the *Mishna Brurah* himself (source #10) rules that one should preferably go themselves – however he does not rule out the option of sending a messenger in his stead.

We have seen an interesting argument about why we need to ask for forgiveness, and the ramifications of those reasons. Halachically, one should try and be strict (where possible) and fulfill both opinions (- an impossibility for question 3).

May we be blessed with total atonement for all our wrongs, and peace and unity amongst all the people of Israel – that we may merit, each of us individually, and all of us together, to be inscribed for a year of life and blessings.

Da'vid Sperling.